

TASAVVUFUN ANA KONULARI (18)

(...dünden devam)

Ama bu fakir o makamdan geçti. Yani mükâşefe makamının başından, ortasından geçip sonuna ulaştı. Sonuna varınca o makamın hatâsı meydana çıktı. O makamın kutbunda (sonunda) öyle bir yakîn gözüktü ki onda şüphenin yeri yoktur. O halde ey aziz, işitiyorum ki vakitlerin taatle doludur. Ömrün de sonuna erişmiştir. Yazık, makamların aldattığı insan, birkaç cıncık boncuk bilgilerle geri kalır. Kur'ân'ın çoğunluk âyetlerini birkaç müteşabih âyet için te'vil etmek günahdır.

"De ki: Ben de sizin gibi bir insanım"

(Fussilet: 6)

âyeti muhkemdir. Bu ve benzeri birçok âyet varken sadece

"Attığın zaman sen atmadın, fakat Allah

attı" âyetine uymak yazıktır. Bu, Resul(s.a.v.)in Allah katındaki hususiyetini insanlara anlatmak için böyle söylenmiştir. Nitekim padişah, kendine yakın bir adamını bir memlekete gönderince der ki: "Onun eli benim elimdir, onun dili benim dilimdir". Bir müridini irşada memur ederek gönderen şeyh de onun icazetine: "Onun eli benim elimdir" diye yazar. Gaye, hep hususiyeti (özel makamı) belirtmektir.

"

Allah'ın lâneti zâlimleredir". Hûd:

18).

"Şeytan size düşmandır; onu düşman tutun!"

(Fâtır: 6)

, gibi âyetlerden yüz çevirip:

"O, evveldir, âhirdir, zâhirdir, bâtıdır

" (Hadîd: 3)

âyetiyle amel etmek doğru değildir. Bu âyetin manası şudur: O ezeli evveldir, her şeyin varlığı O'nda son bulur. Her şey O'na muhtaçtır. O ebedî âhirdir, her şeyin işi O'na döner, O kendi zatına mahsus sıfatlardan çıkan fiiller dolayısıyla zahirdir, eserleriyle açıktır. Kendi zatında batındır. O'nu gözler görmez, zâtı bilinmez. Yalnız kendi kendisini bilir. Peygamber (s.a.v.) şöyle demiştir:

"Bütün insanlar Allah'ın zâtı hakkında ahmaktırlar. Yani zâtını bilmezler". Ve

yine (selâm ona) söyle demiştir:

"Allah'ın nimetleri üzerinde düşünün, zâtı üzerinde düşünmeyin."

(Lâmi'î Çelebî, Futûhu'l-muşâhidîn: s. 543 ve devamı).

Ahmed Rifaî, al-Burhanu'l-Muayyed adlı eserinde şöyle diyor: "Hallâc'ın, 'Ben Hakk'ım' dediğini naklederler. Vehmiyle hatâyâ düşmüştür. Eğer Hak üzerinde olsaydı, 'Ben Hakk'ım' demezdi. Vahdet-i Vücudu andıran bir şi'ri de ona atfederler. Vehmi onu halden hale sürüklemiştir. Yakınlığı artıp da korkusu artmayan kimse tuzağa düşmüştür. Bu gibi sözler söylemekten

sakının, çünkü bunların hepsi batıl sözlerdir." (Seyyid Ahmed ar-Rifâî, *al-Burhânu'l-Muayyed*, s. 32, İstanbul, 1301).

(devamı yarın..)